

Brüssel, 27.8.2018
COM(2018) 556 final/2

This document corrects COM(2018)556 final of 19.7.2018

Concerns all the language versions.

Correction of minor clerical errors

The text should read as follows:

**KOMISJONI TEATIS KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE,
EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE
NING EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

**Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust
30. märtsil 2019**

**KOMISJONI TEATIS KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE,
EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE
NING EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

**Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust
30. märtsil 2019**

Ühendkuningriigi otsus liidust lahkuda tekitab ebakindlust, mis võib põhjustada häireid
Euroopa Ülemkogu (artikkel 50), 29. aprill 2017¹

*[...] kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget
esindajat ning liikmesriike üles jätkama tööd, et valmistuda kõikidel tasanditel
Ühendkuningriigi väljaastumisest tulenevateks tagajärgedeks, võttes arvesse kõiki võimalikke
tulemusi.*
Euroopa Ülemkogu (artikkel 50), 23. märts 2018²

*Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset liikmesriikidele, liidu institutsioonidele ja
kõikidele
sidusrühmadele tõhustada oma tööd eesmärgiga olla kõigil tasanditel valmis kõikvõimalikeks
tagajärgedeks.*
Euroopa Ülemkogu (artikkel 50), 29. juuni 2018³

Kokkuvõte

Ühendkuningriigi väljaastumisel Euroopa Liidust on tagajärjed kodanikele, ettevõtetele ja haldusasutustele nii Ühendkuningriigis kui ka Euroopa Liidus. Need hõlmavad muu hulgas uusi kontrole ELi (uuel) välispiiril, Ühendkuningriigis välja antud litsentside, tunnistuste ja lubade kehtivust ning andmete edastamise uusi tingimusi.

Euroopa Liit näeb vaeva, et saavutada kokkulepe korralikult toimuva väljaastumise kohta, ja jääb ootama arutelu raamistiku üle, millega reguleeritakse tulevasi suhteid Ühendkuningriigiga.

Kokkuleppe saavutamine ei ole siiski kindel. Isegi juhul, kui kokkulepe saavutatakse, ei ole Ühendkuningriigi suhted Euroopa Liiduga enam samad nagu liikmesriikidel ja tegemist on hoopis teistsuguse olukorraga.

Seepärast peavad kõik olema valmis Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust 30. märtsil 2019. Käesolevat teatist tuleb vaadelda seoses EL 27 riigijuhtide üleskutsega kiirendada valmistumist igal tasandil. Ühtlasi julgustatakse selles kõiki sidusrühmi, keda Ühendkuningriigi väljaastumine võib mõjutada, võtma just praegu kõik vajalikud meetmed, et väljaastumiseks valmis olla.

¹ <http://www.consilium.europa.eu/media/21763/29-euco-art50-guidelinesen.pdf>.

² <http://www.consilium.europa.eu/media/33458/23-euco-art50-guidelines.pdf>.

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/35966/29-euco-art50-conclusions-en.pdf>.

1. Kontekst

Ühendkuningriik on otsustanud Euroopa Liidust lahkuda

30. märtsil 2019⁴ lahkub Ühendkuningriik Euroopa Liidust ja temast saab kolmas riik.

Kavandatud stsenaariumist olenemata põhjustab see Euroopa kodanikele, ettevõtetele ja haldusasutustele märkimisväärseid häireid. Euroopa Ülemkogu on korduvalt toonitanud vajadust valmisolekumeetmete järele ning kutsus 29. juunil 2018 liikmesriike, liidu institutsioone ja kõiki sidusrühmi taas üles tegema veelgi tõsisemalt tööd selle nimel, et olla valmis kõikidel tasanditel ja igasugusteks tulemusteks⁵. Käesolevas teatises kirjeldatakse käimasolevat ettevalmistavat tegevust, tutvustatakse seni võetud valmisolekumeetmeid ja juhitakse tähelepanu lahendamist vajavatele probleemidele.

Läbirääkimised väljaastumislepingu üle on käimas

Euroopa Liit ja Ühendkuningriik peavad praegu läbirääkimisi väljaastumislepingu üle. Läbirääkijate tasandil saavutatud edusamme seoses lepingu tekstiga tutvustati 19. märtsil 2018⁶. Need edusammud hõlmavad 31. detsembrini 2020 kestva üleminekuperioodi üksikasju (vt allpool). Täiendavatest edusammudest teatati ELi ja Ühendkuningriigi läbirääkijate ühisavalduses 19. juunil 2018⁷. Saavutatud edust hoolimata on veel lahendamata olulised küsimused, nagu selliste geograafiliste tähiste edasine kaitse Ühendkuningriigis, mis olid kaitstud siis, kui Ühendkuningriik oli veel liikmesriik, ning liikmeks oleku ajal Ühendkuningriiki edastatud isikuandmete kaitse nõuded. Samuti on lahendamata küsimused, mis on seotud praeguse politsei- ja õiguskooostööga kriminaalasjades. Lahendatud ei ole ka küsimusi, mis on seotud väljaastumislepingu haldamisega, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu rolliga. Edu ei ole saavutatud kaitsemeetmetes kokkuleppele jõudmisel, et vältida rangelt kontrollitavat piiri Iirimaa saarel, olenemata tulevaste suhete küsimuses peetavate läbirääkimiste tulemustest.

Samal ajal väljaastumislepingu eelnõu üle toimuvate läbirääkimistega on Euroopa Liit ja Ühendkuningriik alustanud arutelu üldist arusaamist Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevaste suhete raamistikust käsitleva poliitilise deklaratsiooni sisu üle.

Praegu on kavas jõuda Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahel väljaastumislepingus kokkuleppele oktoobris 2018, lepingule on kavas lisada edasisi suhteid käsitlev poliitiline deklaratsioon. Nii jääks piisavalt aega lepingu sõlmimise protsessi lõpuleviimiseks Euroopa Liidus (nõukogu Euroopa Parlamendi nõusolekul) ja ratifitseerimiseks Ühendkuningriigis.

Väljaastumislepingu sõlmimine ja ratifitseerimine on keeruline protsess

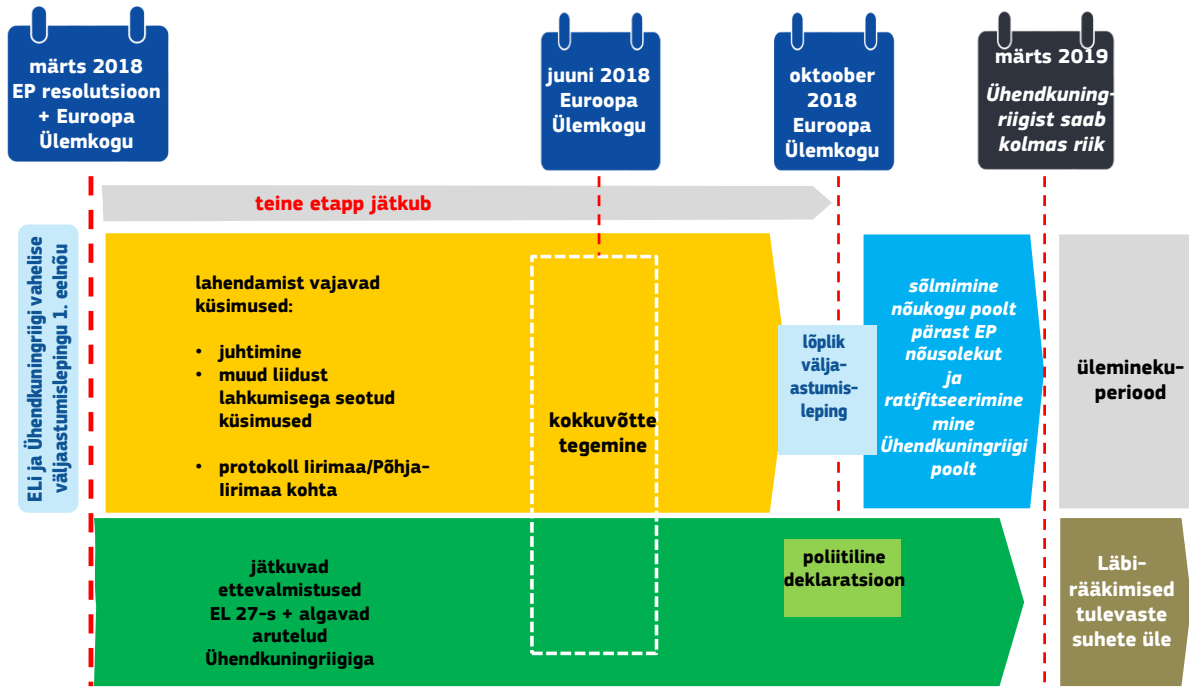
⁴ Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta EList välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus ei nähta ette muud kuupäeva või Euroopa Ülemkogu ei otsusta Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõike 3 kohaselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga ühehäälselt, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes 30. märtsil 2019 kell 00.00 Keski-Euroopa aja järgi. Komisjon ei ole seni saanud teavet selle kohta, et Ühendkuningriik võib taotleda oma ELi liikmesuse pikendamist.

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2018/06/29/20180629-euco-conclusions-art-50/>.

⁶ https://ec.europa.eu/commission/publications/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-0_en.

⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint_statement.pdf

Brexit – järgmised sammud

Võib juhtuda, et nähakse ette ülemineku-periood ...

Kui Euroopa Liit ja Ühendkuningriik jõuavad väljaastumislepingu eelnõus kokkuleppele, nähakse selles ette ülemineku-periood, mis kestab väljaastumise kuupäevast (st 30. märtsist 2019) kuni 31. detsembrini 2020. Ülemineku-perioodi jooksul kohaldataks Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis üldiselt liidu õigusnorme (liidu *acquis*⁸d, sealhulgas rahvusvahelisi lepinguid⁸) koos nende muudatustega, kuid Ühendkuningriik ei osaleks enam ELi institutsioonide, asutuste või ametite juhtimises ega otsuste tegemises. Ülemineku-periood võimaldaks seega 21 kuu jooksul valmistada päevaks, kui EL õigust Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis enam ei kohaldata.

⁸

Ülemineku-perioodi jooksul oleksid Ühendkuningriigi jaoks siduvad nendest rahvusvahelistest lepingutest tulenevad kohustused, mille osaline on EL. EL teavitab kõnealuste lepingute teisi pooli sellest, et ülemineku-perioodi jooksul tuleb Ühendkuningriiki kõnealuste lepingute eesmärgil kohelda liikmesriigina.

... kuid peame olema valmis kõikideks stsenaariumideks ...

Sidusrühmad ning liikmesriikide ja ELi haldusasutused peavad valmistuma järgmiseks kaheks peamiseks stsenaariumiks.

- Juhul kui väljaastumisleping ratifitseeritakse enne 30. märtsi 2019 ja see saab jõustuda nimetatud kuupäeval, lõpeb ELi õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis **1. jaanuaril 2021**, st pärast 21kuulist üleminekuperioodi, mille tingimused nähakse ette väljaastumislepingus.
- Juhul kui väljaastumislepingus **kokkuleppele ei jõuta** või kui mõlemad pooled **ei ratifitseeri** väljaastumislepingut õigel ajal, siis üleminekuperioodi ei ole ja ELi õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis lõpeb **30. märtsil 2019** (nimetatud ka kokkuleppeta stsenaariumiks).

Samuti isegi juhul, kui väljaastumisleping ratifitseeritakse ja tulevasi suhteid käsitlev leping sõlmitakse üleminekuperioodi jooksul, ei oleks suhted Ühendkuningriigiga samad, nagu on suhted liidu liikmesriigiga. Euroopa Ülemkogu on korduvalt meenutanud, et kolmandal riigil ei saa olla samu õigusi ja hüvesid, mis on liikmesriigil. Seetõttu on Ühendkuningriigi jaoks valmistumine selleks, et temast saab kolmas riik, väga tähtis isegi kõige väiksemaid häireid põhjustava stsenaariumi korral.

... ja igal stsenaariumil on erinevad tagajärjed

1. stsenaariumi peamised tagajärjed: väljaastumine 30. märtsil 2019 väljaastumislepingu kohaselt ja üleminekuperiood kuni 31. detsembrini 2020

- Ühendkuningriigist saab kolmas riik.
- ELi õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis jätkub: üldiselt jätkub üleminekuperioodi jooksul ELi õiguse kohaldamine.
- Institutsioonilisest raamistikust lahkumine: Ühendkuningriik ei osaleks enam alates 30. märtsist 2019 ELi otsuste tegemise protsessis, ELi institutsioonides ega ELi asutuste ja ametite juhtimises.
- Üleminekuperioodi korraldamine: ELi institutsioonide roll ELi õiguse järelevalve ja täitmise tagamise üle Ühendkuningriigis jätkuks.
- Läbirääkimised tulevaste suhete üle: Euroopa Liit peaks läbirääkimiste tulemusel jõudma Ühendkuningriigiga kokkuleppele lepingus, mis käsitleb tulevasi suhteid ja mis oleks ideaaljuhul jõustunud (kokku lepitud, allkirjastatud ja ratifitseeritud) üleminekuperioodi lõpuks ning mida kohaldataks alates 1. jaanuarist 2021.

2. stsenaariumi peamised tagajärjed: väljaastumine 30. märtsil 2019 ilma väljaastumislepinguta

- Ühendkuningriigist saab kolmas riik ja liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis lõpeb⁹.
- Kodanikud: ei oleks erikorda, mida kohaldatakse ELi kodanike suhtes Ühendkuningriigis, ega erikorda, mida kohaldatakse Ühendkuningriigi kodanike suhtes Euroopa Liidus.
- Piiriküsimused: Euroopa Liit peab kohaldama piiril Ühendkuningriigi kui kolmanda riigiga oma eeskirju ja tariife, sealhulgas kontrolle ja tollikontrolle, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid ning hindama vastavust ELi normidele. Ühendkuningriigi ja Euroopa Liidu vahelistele vedudele oleks sellel suur mõju. Tolli- ning sanitaar- ja fütosanitaarkontrollid piiril võivad põhjustada märkimisväärseid viivitusi nt maanteetranspordis ja probleeme sadamatele.
- Kaubandus ja regulatiivsed küsimused: Ühendkuningriigist saab kolmas riik, kelle suhteid Euroopa Liiduga reguleerib üldine rahvusvaheline avalik õigus, sealhulgas Maailma Kaubandusorganisatsiooni eeskirjad. Eelkõige enam reguleeritud valdkondades võib see olla oluline tagasilöökk võrreldes praeguse turgude integreerimise tasemega.
- Läbirääkimised Ühendkuningriigiga: sõltuvalt asjaoludest, mis põhjustasid Ühendkuningriigi väljaastumise ilma lepinguta, võib EL soovida alustada Ühendkuningriigi kui kolmanda riigiga läbirääkimisi.
- ELi rahastamine: Ühendkuningriigi üksused ei oleks enam liidu üksused ega rahastamiskõlblikud, et saada ELi toetusi ja osaleda ELi hankemenetlustes. Kui kohaldatavate õigusnormidega ei nähta ette teisiti, võib Ühendkuningriigi taotlejaid või pakkujaid mitte arvestada.

2. Erinevus valmisoleku ja erandolukorra vahel

Enam kui neljakümne aasta jooksul loodud suhete katkestamise vältimatuks tulemuseks on suured muudatused ELi ja Ühendkuningriigi vastasmõjus igal tasandil, sealhulgas majanduslikul ja õiguslikul. Valmisolek ei hoiä ära neid Ühendkuningriigi otsuse tagajärjeks olevaid muudatusi, vaid püüab vähendada nende mõju. Samal ajal kui Euroopa Liit peab Ühendkuningriigiga läbirääkimisi korrakohase väljaastumise üle, on ta eesmärk kaitsta 27 liikmesriigist koosneva liidu huve ning ka liidu kodanikud, ettevõtted ja liikmesriigid peaksid tegema ettevalmistusi. **Seetõttu tuleb kiiresti tõhustada ettevalmistusi igal tasandil, võttes arvesse kõiki võimalikke tulemusi.**

Mõju kodanikele, ettevõtetele ja liikmesriikidele on erinev ning häirete ulatus sõltub paljudest asjaoludest, sealhulgas sellest, kas jõustub väljaastumisleping, ning Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevastest suhetest.

Valmisolek tähendab kõigi võimalike stsenaariumide ettenägemist ning kõigi nendega seotud oluliste riskide hindamist, vastureaktsiooni kavandamist ja võimalikele tagajärgedele reageerimist. Selleks et tagada, et vastureaktsioon on kavandatud ja et liidu sidusrühmad ja

⁹ Selle tagajärjel ei kohaldata Briti ülemeremaade ja -territooriumide suhtes enam Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandas osas sätestatud erikorda, millega reguleeritakse ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimist.

avaliku sektori asutused saavad riske võimalikult palju maandada, tuleb võtta kõik võimalikud ja vajalikud meetmed. Seetõttu peavad kõik valmistuma muudatusteks, mis vältimatult kaasnevad Ühendkuningriigi lahkumisega liidust.

Vajalike sammude kindlaksmääramisel eristab komisjon kaht liiki meetmeid: valmisolekumeetmeid ja erandolukorra plaanimist.

a) Valmisolekumeetmed

Valmisolekumeetmed on meetmed, mis tuleb võtta Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärjel, sõltumata sellest, kas Ühendkuningriigiga on sõlmitud väljaastumisleping.

Nende majandustegevuses osalejate jaoks, kes praegu tegutsevad Ühendkuningriigi ametiasutuste ja organite väljastatud lubade ja sertifikaatide alusel, võivad valmisolekumeetmed tähendada näiteks lubade ja sertifikaatide taotlemist mõnes EL 27 liikmesriigis, et tagada ka tulevikus pääs ELi turule. Liikmesriikidel võib olla soov kaaluda meetmeid, millega vähendatakse täiendavat halduskoormust, mis kaasneks uute piirikontrollimeetmetega ja EL 27 jaoks litsentside või sertifikaatide taotluste lisandumisega majandustegevuses osalejatelt.

ELis võetavad valmisolekumeetmed on näiteks Londonis asunud detsentraliseeritud asutuste üleviimine ja Ühendkuningriigi asutuste ülesannete üleandmine EL 27 asutustele. Need meetmed on vajalikud sõltumata sellest, kas Ühendkuningriigiga saavutatakse kokkulepe, sest kolmas riik ei saa täita liidu ülesandeid ega olla liidu ameti asukohaks.

b) Erandolukorra plaanimine

Kuigi ELi õigus ei muutu, tuleb läbirääkimisprotsessist tuleneva ebakindluse tõttu kaardistada kõik stsenaariumid.

Erandolukorra plaanimine tähendab selliste meetmete kavandamist, mis oleksid vajalikud, et vähendada mõju, mis on Ühendkuningriigi väljaastumisel liidust ilma väljaastumislepinguta ja seega ilma üleminekuperioodita ning mis ilmneks vältimatult väljaastumiskuupäeva paiku (30. märts 2019).

Eriolukorra meetmed oleksid põhimõtteliselt ajutised meetmed, mida kohaldatakse vajalikes pikaajalistes kohandustes kokkuleppimiseni. Eriolukorra meetmetega ei saa saavutada samu tulemusi, mis on võimalikud väljaastumislepingu üle peetud läbirääkimiste tulemusel toimuva korra kohase väljaastumisega. Samuti ei oleks nendega võimalik taastada praegust olukorda, kus Ühendkuningriik on liikmesriik.

Erandolukorra plaanimine kõige halvemat võimalikku tulemust silmas pidades ei ole märk umbusust läbirääkimiste vastu. Komisjon kasutab väga olulisi vahendeid ja teeb suuri jõupingutusi selle nimel, et saavutada kokkulepe. See on meie eesmärk. Samas ei ole võimalik ennustada läbirääkimiste tulemusi.

Eriolukorra meetmed ei tähendaks tingimata õiguslikke meetmeid ELi tasandil, vaid võiksid kuuluda liikmesriikide pädevusse, sõltudes pädevusvaldkonnast. Näiteks tollivaldkonnas ei ole põhimõtteliselt vaja muuta liidu tolliseadustikku, sest see sisaldab juba kolmandaid riike käsitlevaid sätteid, kuid liikmesriikides rakendatavad eriolukorra meetmed võivad olla vajalikud selleks, et tulla toime võimaliku pika tolliprotseduuride teostamist ootavate

sõidukite järjekorraga. Liidu tolliseadustiku õigusraamistikus tuleks eriolukorra meetmed välja töötada ja neid rakendada kooskõlastatult.

3. Kes peaksid valmistuma?

Ühendkuningriigi väljaastumiseks ei pea valmistuma mitte ainult Euroopa Liidu institutsioonid. Selleks tuleb valmistuda ELi, liikmesriikide, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning valmis peavad olema ka majandustegevuses osalejad. Selleks et olla väljaastumiseks valmis ja vähendada võimaliku kokkuleppeta stsenaariumi kõige halvemaid tagajärgi, peavad kõik, kes on väljaastumisega seotud, täitma oma kohustused.

Valmistuma peavad eelkõige erasektori osalejad, ettevõtjad ja kutsetöötajad

Kuigi võib tunduda, et Ühendkuningriigi väljaastumine toimub Ühendkuningriigi ja Euroopa Liidu vahel pigem kõrgel ja abstraktsel tasandil, on selle tagajärjed kodanike, kutsetöötajate ja ettevõtjate jaoks väga reaalsed. Liikmesriikide majandus on ühtse turu kaudu tihedalt seotud, üle piiri kulgevad integreeritud tarneahelad ja väga levinud on teenuste piiriülene osutamine. Asjaomastele ettevõtjatele võib väljaastumisel olla seetõttu märkimisväärne mõju.

On oluline, et ettevõtjad sõltumata suurusest (sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd)) valmistuksid selleks ja asuksid juba nüüd tegutsema. **Erasektori osalejad, ettevõtjad ja kutsetöötajad peavad võtma vastutuse oma olukorra eest, hindama kokkuleppeta stsenaariumi võimalikku mõju oma ärimudelile, tegema vajalikud majanduslikud otsused ning võtma ja viima lõpule kõik nõutavad haldusmeetmed enne 30. märtsi 2019. Kodanikud, keda mõjutab Ühendkuningriigi väljaastumine, ja nende teenistuses olevad avaliku halduse asutused peaksid samuti 30. märtsiks 2019 valmis olema.**

Võimalike küsimustega tuleks pöörduda pädevate asutuste poole. Tööstusliitudel nii ELi kui ka liikmesriigi/piirkondlikul tasandil on otsustav roll valmistumist käsitleva teabe edastamisel oma liikmetele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele. Saatkondadel, konsulaatidel ja elanikkonnale teenuseid osutavatel asutustel on kodanike teavitamisel samalaadne roll.

Sellega seoses tuleb meenutada, et ELi õigusraamistik, mida kohaldatakse kolmandate riikide suhtes, on juba olemas ja sidusrühmad peaksid olema sellega kursis. Kõnealust õigusraamistikku väljaastumise kuupäeval ei muudeta. Komisjon on avaldanud teated (vt allpool ja lisa), et tuletada meelde õigusnorme, mida kohaldatakse siis, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Avaliku sektori asutused saavad toetada ja anda suuniseid, et selgitada võimalikult põhjalikult õiguslikku korda, mis reguleerib Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi suhteid, ja teha vajalikud muudatused õigusraamistikus tagamaks, et see toimib sujuvalt 27 liikmesriigist koosnevas Euroopa Liidus, kuid õigusraamistikku ei ole võimalik kohandada nii, et sellega saaks lahendada kõik konkreetsed äriprobleemid.

Paljud ettevõtted asuvad ümber EL 27-sse või laiendavad oma äritegevust EL 27-sse. Osa ettevõtteid on hoiatanud kokkuleppeta Brexiti mõju eest oma tegevusele või ärimudelile.

Teataval juhul on ettevõtte mure põhjuseks näiteks vajadus vahetada Ühendkuningriigis antud luba EL 27 asutuse või ameti antud loa vastu. Võib juhtuda, et teatavad kutsetöötajad peavad vahetama Ühendkuningriigis antud sertifikaadi EL 27 liikmesriigis antud sertifikaadi vastu või taotlema oma Ühendkuningriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist mõnes EL 27 liikmesriigis. Seetõttu kutsutakse neid sidusrühmadele suunatud teadete kaudu (vt allpool) üles võtma võimalikult kiiresti vajalikud meetmed.

Euroopa Liit, liikmesriikide ja piirkondlikud ametiasutused ning kaubandusorganisatsioonid on avaldanud toetavat teavet ja koostanud vahendid, et aidata inimesi ja ettevõtteid, kuid vajalikud on täiendavad jõupingutused, mis keskenduvad eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

ELi sisekaubanduse asemel kaubandus Ühendkuningriigi kui kolmanda riigiga: ettevalmistused uuteks protseduurideks

Rahvusvahelised kauplejad on teadlikud sellest, mida tähendab kaubelda Euroopa Liitu mitte kuuluvate kolmandate riikidega (tollideklaratsioonid, sanitaar- ja fütosanitaarkontrollid jne). Samuti on nad kursis nõuetega, mis tuleb täita, et tuua tooteid kolmandatest riikidest liidu ühtsele turule (nt impordiformaalsused, vastavus kohaldatavatele liidu õigusaktidele ja vastavushindamismenetlused). Kuid paljudel ettevõtetel puudub kolmandate riikidega kauplemise kogemus, sest nad kauplevad ainult piirideta ühtsel turul. Seetõttu tuleb eriti kiiresti teavitada kõnealuseid ettevõtteid, sest Ühendkuningriigi väljaastumisega Euroopa Liidust kaasnevad probleemid on nende jaoks suurimad. Nad peavad võtma kasutusele menetlused, millega nad ei ole harjunud, kuid mis on kohustuslikud kolmandate riikidega kauplemise korral¹⁰.

Teave kolmandate riikidega kauplemise kohta on kättesaadav komisjoni veebisaidil¹¹. Lisaks sellele on liikmesriikide valitsused, näiteks Austrias, Iirimaal ja Madalmaades, loonud temaatilised veebilehed, et aidata ettevõtetel hinnata Ühendkuningriigi EList väljaastumise mõju ja/või väljaastumisele järgnevat menetlust (vt allpool).

Liikmesriikidel ning riiklikel ja piirkondlikel ametiasutustel on tähtis roll ...

Kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik, on sellel märkimisväärne mõju Euroopa Liidule tervikuna, kuid Brexiti mõju igale üksikule liikmesriigile on väga erinev, sõltudes tema lähedusest Ühendkuningriigile ja sellest, kui tihedad on tema majandussuhted Ühendkuningriigiga (nt kas neil on ühine taristu või kontrollitakse ühiselt kaupade ja inimeste liikumist).

Liikmesriigid jagavad paljudes poliitikavaldkondades Euroopa Liiduga pädevust võtta vastu õigusakte ning nende riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused vastutavad liidu *acquis*' rakendamise ja täitmise tagamise eest. Siseriiklike õigusnorme on vaja kohendada ja sidusrühmadele tuleb anda suuniseid, samuti on vajalikud märkimisväärsed investeeringud personali ja taristusse (nt tollis, sanitaar- ja fütosanitaarkontrollid piiril, konkreetsete menetluste rakendamise eest vastutavad pädevad asutused jne). Piirkondlikud ametiasutused,

¹⁰ Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid arutati ELi tööstusliitudega toiduahela ning looma- ja taimetervise nõuanderühma koosolekul 1. juunil 2018.

¹¹ <http://madb.europa.eu/madb/servicesForSME.htm> , mille Ühendkuningriiki käsitlevat teavet ajakohastatakse sõltuvalt läbirääkimiste tulemustest.

eelkõige need, kellel on seadusandlikud volitused, aga ka kohalikud asutused tuleks kaasata ettevalmistustesse.

Valmistumise üksikasju ja korraldust arutavad EL 27 liikmesriikide eksperdid komisjoni korraldatud tehniliste ekspertide seminaridel. Need mitteametlikud seminarid on komisjoni jaoks platvormiks, et selgitada nt teadete sisu ja anda liikmesriikidele võimalus tõstatada muret tekitavaid teemasid, vastata küsimustele ja jagada parimat tava. Need on vahendiks, et leida Euroopa ühine lahendus esilekerkinud probleemidele.

Lisaks ELi tasandil toimuvatele aruteludele on mitu liikmesriiki analüüsinud põhjalikult siseriiklikku vajadust õigusaktide muutmiseks ja oma õigusaktides muude kohanduste tegemiseks. Mitu liikmesriiki on töötanud välja vahendid, et toetada oma ettevõtjaid Ühendkuningriigi väljaastumiseks valmistumisel.

Iiri veebisait *prepareforbrexit.com* pakub VKEdele võimaluse hinnata seda, milline on neile Brexiti mõju, ning leida teavet huvipakkuvate ürituste kohta ja saada tuge. Iirimaa pakub väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele Brexitiks valmistumisega (nt kavade koostamine, üritustel osalemine, uute kontaktide loomine, kui on vaja leida alternatiivsed tarnijad, jne) seotud kulude katmiseks rahalist toetust kuni 5 000 eurot.

Madalmaade ametiasutused on loonud veebipõhise vahendi Brexiti mõju hindamiseks, mida VKEd saavad kasutada, et hinnata seda, mil määral neid mõjutavad Ühendkuningriigi väljaastumisega seotud võimalikud probleemid.

.... ning nad jagavad seda rolli ELi institutsioonide, Euroopa Komisjoni ja ELi asutustega

EL koondab liikmesriikide suveräänsuse, luues liikmesriikide ja sidusrühmade jaoks kooskõlastatud tegutemisraamistiku. Kuigi Euroopa Liidul on õigusloome ainupädevus teatavates valdkondades (nt toll, kaubandus, kalandus) ja liikmesriikidega jagatud pädevus muudes valdkondades (nt siseturg, transport, energeetika, julgeolek), on tema volitused kehtestada valmisoleku- ja eriolukorra meetmeid paljudes valdkondades piiratud ning ta võib vaid suurendada asjaomaste poolte teadlikkust, edendada nende arutelusid ja valmisolekumeetmeid.

Komisjon on määranud kindlaks mitu töösuunda, kus meetmete võtmine on tema pädevuses.

a) Õiguslikud muudatused ja muud vahendid

Esimene töösuund hõlmab põhjalikku **liidu *acquis*' sõelumist**, et teha kindlaks meetmed, mis tuleb võtta eri sektorite ja poliitikavaldkondade olukorraga tegelemiseks, et tagada ELi normide sujuv kohaldamine 27 liikmesriigist koosnevas liidus pärast Ühendkuningriigi lahkumist.

Komisjon keskendus eelkõige vajalikele õiguslikele muudatustele, mille Euroopa Parlament ja nõukogu peavad vastu võtma, ning tegi kindlaks kaheksa meetet, mille korral kohandused on vajalikud väljaastumise üle toimuvate läbirääkimiste tulemustest sõltumata¹². Arvestades ajakavaga on vaja teha kiiresti edusamme kõnealuste seadusandlike ettepanekute vastuvõtmiseks, mis peaks toimuma piisavalt aegsasti enne 30. märtsi 2019.

On oluline rõhutada, et õiguslikult ei ole vaja kehtivates ELi õigusaktides muuta ega jätta välja kõiki viiteid Ühendkuningriigi või tema institutsioonidele ja osalejatele. Pärast väljaastumist kõnealused viited lihtsalt aeguvad või muutuvad ülearuseks. Vajalikud muudatused saab teha siis, kui asjaomane õigusakt tulevikus muul põhjusel läbi vaadatakse ja seda ajakohastatakse.

Lisaks sellele võib komisjon võtta vajalikke täiendavaid meetmeid, kasutades talle põhiõigusaktides Euroopa Parlamendi ja nõukogu antud volitusi võtta vastu rakendusakte või delegeeritud õigusakte. Komisjon tegeleb praegu selle valdkonna põhjaliku uurimisega.

Näited õiguslikest muudatustest, mida on vaja pärast Ühendkuningriigi väljaastumist

- Ettepanek, mis käsitleb liidu Maailma Kaubandusorganisatsiooni loendis sisalduvate tariifikvootide jaotamist Ühendkuningriigi ja EL 27 vahel. Kõnealusele ettepanekule on lisatud soovitus nõukogule võtta vastu läbirääkimisvolitused, et pidada läbirääkimisi teiste WTO liikmetega (nõukogu võttis läbirääkimisvolitused vastu 26. juunil 2018). Jaotamine on vajalik kohandus, et tagada õiguskindlus ja impordi jätkuv tõrgeteta toimimine tariifikvootide raames nii EL 27-sse kui ka Ühendkuningriiki¹³.
- Ettepanek määruse kohta, millega täiendatakse tüübikinnitust käsitlevaid ELi õigusakte mootorsõidukite jne valdkonnas. See võimaldab juhul, kui on olemas Ühendkuningriigi tüübikinnitus, taotleda EL 27 tüübikinnitusalusel uut tüübikinnitust sama tüübi jaoks nende dokumentide ja katsearuannete alusel, mis esitati varem Ühendkuningriigis tüübikinnituse saamiseks¹⁴.
- Energiatõhususe valdkonnas tuleb kohandada liidu 2030. aasta eesmärgi (väljendatuna protsentides) teisendamist absoluutväärtuseks, et võtta arvesse Ühendkuningriigi väljaastumist.
- Muudetakse määrust, milles loetletakse nii need riigid, mille kodanikel peab liikmesriigi välispiiri ületamise korral olema viisa, kui ka need riigi, mille kodanikud on viisanõudest vabastatud, kui nad ei viibi liikmesriikide territooriumil üle kolme kuu. Ühendkuningriik tuleb kanda ühte või teise asjaomasesse loetellu¹⁵.
- Ettepanek muuta määrust, mis käsitleb Euroopa ühendamise rahastut, et kohandada Põhjamere-Vahemere koridori ühendusi ja projekteerida uus mereteed, mis ühendab Iirimaa koridori mandriosaga.
- Ettepanek muuta määrust laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate

¹² https://ec.europa.eu/info/files/brexit-legislative-preparedness-proposals_et

¹³ COM(2018) 312 final

¹⁴ COM(2018) 397 final

¹⁵ Kõnealuse otsuse võtab vastu nõukogu sõltuvalt läbirääkimiste tulemustest.

organisatsioonide ühiste eeskirjade ja standardite kohta tagamaks, et ülesanne osaleda kahe tunnustatud organisatsiooni teostatavas korrapärasel hindamisel antakse üle Ühendkuningriigilt EL 27-le.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles käsitlema esmajärjekorras kõnealuseid ettepanekuid, mis on seotud Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust.

b) Komisjoni talituste koostatud valmistumist käsitlevad teated

Valdkondades, kus liikmesriigid või sidusrühmad peavad võtma meetmeid, hakkas komisjon 2017. aasta lõpus teadlikkust suurendama, avaldades hulga **tehnilisi teateid**, kus kirjeldatakse seda, millised õiguslikud ja praktilised tagajärjed on Ühendkuningriigi väljaastumisel EList. Teated on koostanud komisjoni talitused, tehes seda vajaduse korral koostöös pädeva ELi asutusega. Need on avaldatud ka Euroopa veebisaidil¹⁶ ja seega avalikkusele kättesaadavad.

Teadetes kirjeldatakse, milline on olukord asjaomases sektoris pärast Ühendkuningriigi väljaastumist. Nende aluseks on ainuüksi tegelik ja õiguslik olukord, mis tekib pärast Ühendkuningriigi väljaastumist ilma väljaastumislepinguta. Teadetes ei tõlgendata läbirääkimiste võimalikke tulemusi ega nende mõju konkreetse sektori õigusnormidele. Kui õiguslik olukord peaks Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimise või asjaomaste õigusaktide muutmise tõttu muutuma, kohandatakse teateid või võetakse need tagasi, kui need ei ole enam asjakohased.

Seni on komisjon avaldanud 68 teadet, mis käsitlevad selliseid valdkondi nagu tervishoid ja toiduohutus, transport, finantsstabiilsus ja finantsteenused, keskkond, siseturg, toll, tsiviilõigus, äriühinguõigus ja kutsekvalifikatsioonid. Paljudes valdkondades on teadetele lisatud küsimusi ja vastuseid sisaldav dokument, mis avaldatakse asjaomase komisjoni peadirektoraadi ja talituse või ELi asutuse veebisaidil.

c) ELi asutuste ja ametite üleviimise protsess

Institutsioonilised ja eelarveküsimused on samuti olulised valdkonnad, mida komisjon analüüsib ja kus ta mõnel juhul on juba võtnud meetmed. Üheks näiteks on kahe **Londonis asunud asutuse** üleviimine. Euroopa Raviamet kolitakse Amsterdamis ja Euroopa Pangandusjärelevalve Pariisi ning alates 30. märtsist 2019 tegutsevad nad nimetatud linnades.

Selliseid juhtumeid, kus **asutus tuleb üle viia või ülesanded üle anda**, on Ühendkuningriigi väljaastumise tõttu EList veelgi: nt Galileo turvaseirekeskuse üleviimine või Ühendkuningriigis asuvate teatavate loomahaiguste ja toiduohutuse Euroopa Liidu referentlaboratooriumide ülesannete üleandmine EL 27 liikmesriikides asuvatele laboratooriumidele. Asutuste üleviimine ja ülesannete üleandmine peab olema lõpetatud 30. märtsiks 2019, kuna isegi juhul, kui on kehtestatud üleminekukord, ei saa kolmas riik pärast väljaastumise kuupäeva täita liidu ülesandeid ega olla liidu asutuse asukohaks.

d) Muud töösuunad

¹⁶

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness_et

Komisjon tegutseb ka muudes töösuundades, sealhulgas ELi sisemise valmisoleku niisugune väga oluline aspekt nagu selliste **andmebaaside ja IT-süsteemide** ning muude suhtlus- ja teabevahetusplatvormidega ühenduse katkestamine, millele Ühendkuningriigil ei tohiks olla enam juurdepääsu, ning asjakohased kohandused.

Lisaks sellele analüüsib komisjon **välise valmisolekuga** seotud vajadusi, st väljaastumise tagajärgi rahvusvahelistele lepingutele, mille osaline on EL (kas ise, koos ELi liikmesriikidega või ELi liikmesriikide kaudu) ja mida kohaldatakse paljudes poliitikavaldkondades, mis on hõlmatud liidu õigusega. EL kavatseb teavitada oma rahvusvahelisi partnereid Ühendkuningriigi väljaastumisest kohe, kui ta on piisavalt kindel Ühendkuningriigiga väljaastumise üle toimuvate läbirääkimiste tulemuses.

Komisjoni esindus Ühendkuningriigis suletakse ja 30. märtsil 2019 avatakse Ühendkuningriigis **Euroopa Liidu delegatsioon**.

4. Kokkuvõte

Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust puudutab igäiht, sõltumata sellest, millise stsenaariumi kohaselt see toimub. Väljaastumine muudab suhteid ning sellel on 27 liikmesriigist koosneva ELi kodanikele ja ettevõtetele märkimisväärsed tagajärjed, millest teatavaid ei saa heastada.

Seetõttu tuleb vajalikud meetmed võtta aegsasti ning igäiks – kodanikud, ettevõtted, liikmesriigid ja ELi institutsioonid – peavad astuma vajalikud sammud, et olla valmis ja vähendada väljaastumise negatiivset mõju.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles käsitlema esmajärjekorras seadusandlikke ettepanekuid, mis on seotud väljaastumisega, et õigusaktid saaksid jõustuda väljaastumise kuupäevaks.

Komisjoni jaoks on esmatähtis ülesanne jätkata ja tõhustada oma tööd valmisoleku tagamiseks. Ta on valmis kohanema läbirääkimiste käigus toimuvate muudatustega, et parimal viisil arvestada 27 liikmesriigi, nende kodanike ja ettevõtte huvidega. Ta vaatab olukorra uuesti läbi pärast oktoobris 2018 toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist (artikkel 50).

Sektoripõhised näited valmistumisega seotud probleemide ja meetmete kohta

Transport, sealhulgas lennundus – Brexitiks valmistumine

Transpordiliigist (õhu-, maantee-, mere-, siseveeteetransport) sõltuvalt sätestab EL õigusnormid, mis käsitlevad ohutust, turvalisust ja pääsu ELi turule. Kõnealustes õigusnormides eristatakse tavaliselt ELi ettevõtjaid ja kolmandate riikide ettevõtjaid ning antakse juurdepääs neile, kes järgivad ELi nõudeid.

ELi transpordiettevõtjad peaksid hoolega hindama, kas nende tegevust mõjutab asjaolu, et Ühendkuningriigist saab liikmesriigi asemel kolmas riik, ning võtma vajalikud valmisolekumeetmed.

Komisjon on avaldanud kümme transpordivaldkonna jaoks olulist teadet (lennutransport, lennuohutus, lennu- ja meresõiduturvalisus, maanteetransport, raudteetransport, meremeeste kvalifikatsioonid, meretransport, tarbijakaitse ja reisijate õigused, siseveeteed, tööstustooted), millega nähakse selgelt ette, milline mõju on Ühendkuningriigi väljaastumisel ELi õigus- ja reguleerivast raamistikust (nt lennuohutuse valdkonnas), kui puudub konkreetne kokkulepe, andes seega sidusrühmadele nõutava selguse lähteolukorra kohta, millega neil soovitati kohaneda.

Komisjon võtab lähitulevikus vastu kaks ettepanekut, millega muudetakse kehtivaid määrusi, mida tuleks muuta kohaldatavast stsenaariumist sõltumata. Muudatused määruses, mis käsitleb laevade kontrollimise ja ülevaatusega seotud ülesannete täitmisega tegelevate organisatsioonide tunnustamist liidu tasandil, suurendavad õiguskindlust, tagavad asjaomaste laevaomanike tegevuse järjepidevuse ja säilitavad EL 27 liikmesriikide lipu all sõitvate laevade konkurentsivõime. Ettepanekuga muuta määrust, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu, soovitakse parandada olukord, mis tekib pärast Ühendkuningriigi väljaastumist, kui Ühendkuningriigi transporditaristu ei asu enam liidus, ja eesmärk on tagada ELi võrgustike jätkuv ühendatus.

Toll – Brexitiks valmistumine

Kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik, peavad ELi tolliasutused (st riiklikud tolliasutused) tagama ELi normide täitmise nii Ühendkuningriiki ekspordi kui ka Ühendkuningriigist impordi korral, välja arvatud juhul, kui on sõlmitud kokkulepe, milles sätestatakse teisiti. See tähendab, et hakatakse kohaldama formaalsusi, mida praegu kohaldatakse ELi mittekuuluvate riikidega kauplemise suhtes, ning kaasnevad tollideklaratsioonide esitamine kaubasaadetiste korral ja asjaomased kontrollid, et tagada nõuetele vastavus. Tuleb koguda tolli- ja muud maksud (eelkõige käibemaks ja aktsiisid). See erineb praegusest olukorrast, kui piiril ei kohaldata selliseid eeskirju ega makse Ühendkuningriigi ja muu ELi vahelise kaubanduse korral.

Tolliformaalsuste tõttu nõutakse ettevõtjatelt täiendavaid dokumente ja andmeid, tollilt menetlusi ja kontrole ning mõlemad peavad täitma taristule, sealhulgas IT- ja füüsilisele taristule, esitatavad nõuded, et oleks võimalik teha nõuetekohaseid riskipõhiseid kontrole.

Kõik asjaomased sidusrühmad peaksid valmistuma olukorraks, kui Ühendkuningriigist

saabuvate ja Ühendkuningriiki suunduvate kaubasaadetiste suhtes kohaldatakse tolliprotseduure ja kontrolle.

Liikmesriikide haldusasutused on hakanud valmistuma selleks uueks olukorraks, eelkõige kavandades värvata uusi töötajaid.

Komisjon omalt poolt on hoolikalt üle vaadanud kehtiva õigusraamistiku ja selle kohaldamise. Lisaks sellele on ta suunanud oma jõupingutused liikmesriikide teavitamisele ELi õigusest tulenevatest kohustustest seoses kolmandate riikidega toimuva kaubandusega, avaldades samal ajal teated sidusrühmadele. EL 27 liikmesriikidega on korraldatud tehnilisi seminare, et suurendada teadlikkust ja teha kindlaks lahendamist vajavad küsimused, ning komisjoni kaubanduskontaktide töörühma kaudu on toimunud arutelud kaubandushuvide teemal.

ELi toll sõltub suurel määral keerukatest ja ühendatud IT-süsteemidest. Komisjon on algatanud protsessi, mille eesmärk on tagada, et nii ELi tasandil kui ka liikmesriikides on võimalik teha nõutavad muudatused, mis kajastavad Ühendkuningriigi staatuse muutumist.

Lisaks sellele hõlbustab komisjon Ühendkuningriigi ühinemist ühistransiidiprotseduuri konventsiooniga. See oleks oluline kaubanduse lihtsustamise meede, mis võimaldaks kaupadel liikuda üsna vabalt tollijärelevalve all erinevates jurisdiktsioonides ja mis on eriti oluline kaupade korral, mis liiguvad ühest ELi osast teise läbi Ühendkuningriigi.

Finantsteenused – Brexitiks valmistumine

Aastate jooksul on Ühendkuningriik üldiselt ja eelkõige London muutunud oluliseks finantsteenuste keskuseks, seda muu hulgas tänu ühtsele turule. Paljud ettevõtjad, sealhulgas kolmandatest riikidest, on oma asukohaks valinud Ühendkuningriigi ja tegutsevad ühtsel turul ELi finantsteenuseid käsitlevates õigusnormides ette nähtud tegevusloa alusel.

Pärast väljaastumist kõnealused tegevusload enam ei kehti. See tähendab, et finantsteenuste osutamist Ühendkuningriigist EL 27-sse hakkavad reguleerima ELi õiguses ja ELi klientide asjaomaste liikmesriikide siseriiklikes õigusraamistikes sisalduvad kolmandaid riike käsitlevad sätted. Ühtsele turule pääs puudub. Kõikides finantsteenuste sektorites tegutsevad ettevõtjad peavad valmistuma selleks stsenaariumiks, kui nad soovivad tagada, et ei teki tõrkeid nende praeguses ärimudelis ja nad saavad jätkata oma klientide teenindamist. Lepingute kohaldamise jätkumisega ei ole üldist laadi probleeme, sest praeguste kohustuste täitmine saab põhimõtteliselt jätkuda isegi pärast väljaastumist. Siiski tuleb iga liiki lepinguid käsitleda eraldi.

Komisjon on avaldanud selles valdkonnas kaheksa teadet. Euroopa järelevalveasutused on andnud riikide pädevatele asutustele ja turuosalistele ulatuslikud täiendavad suunised hulga arvamuste kaudu. Komisjon on teinud ettepanekud teatavate muudatuste tegemiseks kehtivas järelevalvekorras, et võtta arvesse võimalikku mõju finantsstabiilsusele pärast Ühendkuningriigi väljaastumist. Kaasseadusandjaid kutsutakse üles need ettepanekud¹⁷ võimalikult kiiresti vastu võtma.

¹⁷ COM(2017) 331 final ja COM(2017) 536 final.

Arvestades võimaliku mõjuga finantsstabiilsusele, on loodud tehniline töörühm, mille kaasesimeesteks on Inglise Pank ja Euroopa Keskpank, ning korrapäraselt toimuvad töörühma koosolekud, millel keskendutakse riskijuhtimisele finantsteenuste valdkonnas 30. märtsi 2019. aasta paiku. Teemapõhiselt osalevad analüüsimises ka muud ametiasutused. Töörühm annab oma tööst aru komisjonile ja vastutavale Ühendkuningriigi ametiasutusele.

Toiduohutus – Brexitiks valmistumine

Kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik, kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes sarnaselt muude kolmandate riikidega rangeid ELi norme, mis käsitlevad loomade, taimede ja nende saaduste suhtes kohaldatavaid sanitaar- ja fütosanitaaringimusi ja kontrole, välja arvatud juhul, kui on sõlmitud kokkulepe, milles sätestatakse teisiti.

Loomade, taimede ja nende saaduste importimisel Ühendkuningriigist Euroopa Liitu kehtivad järgmised eeskirjad.

- Enne kauplemist tuleb kindlaks määrata asjaomaste põllumajanduslike toiduainete suhtes kohaldatavad sanitaar- ja fütosanitaaringimused ning nendele vastavad sertifitseerimis- ja kontrollinõuded.
- Tuleb rajada füüsiline taristu, mis võimaldab elusloomade ja loomsete saaduste (sealhulgas loomset päritolu toidu) ning teatavate taimede ja taimsete saaduste igasugust transportimist piiripunktide kaudu meresadamates, lennujaamades või maismaal ELi normide kohaselt. Vajalikuks võib osutada olemasolevate piiripunktide läbilaskevõime suurendamine või uute piiripunktide avamine.

Ettevõtjate teadlikkuse parandamiseks on avaldatud kümme teadet. Lisaks sellele korraldati tehniliste ekspertide seminar, millel osalesid EL 27 liikmesriigi esindajad, ja kohtumised sidusrühmadega.

Ravimid – Brexitiks valmistumine

ELi ravimeid käsitlevate õigusnormide kohaselt peab ravimi müügiloo hoidja asukoht olema ELis. Lisaks sellele läbivad kolmandates riikides toodetud ravimid liitu importimise korral erikontrolli.

Ravimi müügiloo hoidjad ja tarneahelas tegutsejad peavad selleks olukorraks valmistuma, eelkõige tagades, et ELis on kättesaadavad vajalikud testimisrajatised.

Suuniste andmiseks väljastasid komisjoni talitused tihedas koostöös Euroopa Ravimiametiga teate ning mitu täiendavat küsimusi ja vastuseid sisaldavat dokumenti. Lisaks sellele korraldati tehniliste ekspertide seminar, millel osalesid EL 27 liikmesriigi esindajad, ja kohtumised sidusrühmadega. Euroopa Ravimiamet viis läbi kriitiliste ravimite uuringu osana oma ulatuslikumast valmisoleku planeerimisest.

Isikuandmed – Brexitiks valmistumine

Praegu liiguvad isikuandmed ELi liikmesriikide vahel vabalt, kui järgitakse isikuandmete kaitse üldmäärust (määrus 2016/679). Kui ELi õigust Ühendkuningriigis enam ei kohaldata, on endiselt võimalik edastada isikuandmeid ELi Ühendkuningriiki, kuid seda tuleb teha ELi õiguses sätestatud kindlatel tingimustel.

Ettevõtted ja liikmesriikide ametiasutused, kes praegu edastavad Ühendkuningriiki isikuandmeid, peaksid arvestama sellega, et edaspidi edastavad nad isikuandmeid kolmandasse riiki. Seetõttu peaksid nad uurima, kas see on lubatud asjaomaste ELi õigusnormide kohaselt. Kui Ühendkuningriigis on isikuandmete kaitse üldiselt samal tasemel kui ELis, võtab komisjon vastu kaitse piisavuse otsuse, mis võimaldab edastada isikuandmeid Ühendkuningriiki ilma piiranguteta. Kõnealuse otsuse saab vastu võtta aga ainult siis, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik. Seetõttu peaksid ettevõtted hindama, kas enne kaitse piisavuse otsuse tegemist tuleb võtta meetmed tagamaks, et isikuandmete edastamine on võimalik. Liikmesriikide andmekaitseasutused peaksid aitama ettevõtetel hinnangut anda.

Kutsekvalifikatsioonid – Brexitiks valmistumine

ELi õiguses on nähtud ette ELi kodanike poolt muudes ELi liikmesriikides omandatud kutsekvalifikatsiooni lihtsustatud tunnustamine.

Kodanikud, kellel on Ühendkuningriigis omandatud kutsekvalifikatsioon, peaksid kaaluma, kas on mõistlik lasta seda kutsekvalifikatsiooni tunnustada EL 27-s ajal, mil Ühendkuningriik on veel liikmesriik.

Komisjon avaldas teate ELi õigusnormide kohta reguleeritud kutsealade ja kutsekvalifikatsiooni tunnustamise valdkonnas. Teates soovitatakse eelkõige ELi kodanikel, kes on omandanud enne Brexitit Ühendkuningriigi kutsekvalifikatsiooni, konsulteerida asjaomase riikliku ametiasutusega, et arutada vajadust selle tunnustamiseks enne 30. märtsi 2019.